

Met voorwoorden van Terry Virgo en Hans Maat

De kerk gaat eropuit

Apostolisch
leiderschap
hier en nu

DAVID DEVENISH

De kerk gaat eropuit

DAVID DEVENISH

De kerk gaat eropuit

– Apostolisch leiderschap hier en nu

Uitgegeven door Arrowz

info@arrowz.org

www.arrowz.org

Auteur: David Devenish

Vertaling: Richard Kettmann, Leeuwenhart tekst & vertaling

Omslagontwerp en typografie: Ronald Gabrielsen, 3ig.org

ISBN 978 94 90489 70 0 (paperback)

ISBN 978 94 90489 71 7 (e-boek)

NUR 707

Copyright © 2011 David Devenish

Oorspronkelijke titel: *Fathering Leaders, Motivating Mission*

Oorspronkelijke uitgever: Authentic Media Limited, Milton Keynes, United Kingdom

Copyright Nederlandse vertaling © 2020 Arrowz, Haarlem

Uitgegeven met toestemming.

De Bijbeltekst in deze uitgave zonder nadere bronvermelding is ontleend aan de Herziene Statenvertaling, © 2010 Stichting Herziene Statenvertaling.

De Bijbeltekst in deze uitgave met bronvermelding is ontleend aan respectievelijk:

NBG NBG-vertaling 1951, © 1951 Nederlands Bijbelgenootschap

NBV De Nieuwe Bijbelvertaling, © 2004/2007 Nederlands Bijbelgenootschap

De spelling van het tetragrammaton en het gebruik van eerbiedskapitalen is aangepast aan de huisstijl van de uitgever van dit werk. Cursivering van Bijbeltekst is toegevoegd door de auteur. Ter wille van de leesbaarheid is afgezien van inclusief taalgebruik als 'hij of zij' en 'zijn of haar' en gekozen voor de voornaamwoorden 'hij' en 'zijn' als onzijdige termen.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier – met uitzondering van korte citaten in gedrukte recensies – zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

All rights reserved. No portion of this book may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form, electronically, mechanically, by means of photocopying, recording or otherwise – with the exception of brief quotation in printed reviews – without the prior written permission of the publisher.

Inhoud

Aanbevelingen	7
Voorwoord door Terry Virgo	11
Voorwoord van Hans Maat	13
Inleiding: waarom is dit boek nodig?	15
1. Apostelen in deze tijd?	29
2. De taakomschrijving van de apostel	49
3. De behoefte aan vaders	71
4. Het fundament	89
5. De grote thema's van de Bijbel	101
6. Wie we in Christus zijn	123
7. Gemeentestichting	141
8. Wereldzending	159
9. De plaatselijke gemeente	175
10. Het werkterrein van de apostel	197
11. Apostolische teams	215
12. Wijsheid in context	231
13. De strijd om volwassenheid	251
14. Geld voor apostolische zending	269
15. Apostelen en profeten	287
16. Tekenen, wonderen en lijden	303
17. Veelgestelde vragen	317
Dankwoord	329
Noten	331
Over de auteur	343

Aanbevelingen

Sommige mensen hebben de gave van God gekregen om met hun leven grote impact te hebben op anderen. Dat geldt voor David Devenish. *De kerk gaat eropuit* is een boek dat je leven, je bediening en zelfs de toekomst van Nederland zal transformeren als het wordt toegepast. Het is zowel theologisch diepgravend als extreem praktisch en juist nu o zo nodig. Elke leider met een hart voor wereldzending zou dit boek moeten lezen.

– **Steve Oliver**

Oprichter en leider apostolisch netwerk Regions Beyond

De kerk gaat eropuit is een aanrader voor iedere gemeente (-leider)! Niet eerder trof ik zo'n verhelderend verhaal over wat Christus voor ogen heeft met de vijfvoudige bediening (apostelen, profeten, evangelisten, herders en leraars) uit Efeze 4. Daarbij gaat David Devenish ook in op de specifieke rol van de apostolische bediening voor de lokale gemeenten. Wat het boek extra waardevol maakt, is dat Devenish zijn verhaal verlevendigt met praktijkvoorbeelden uit zijn eigen leven en gemeente. Dit is een verhaal met passie, dat het hart (van de gemeente) raakt!

– **Gert Jan van Geresteijn**

*Gemeenteleider Christengemeente Life, Voorthuizen
Partner New Covenant Ministries International*

David Devenish vertaalt op heldere wijze de Bijbelse praktijk van de apostolische bediening naar de tegenwoordige tijd. Dit fantastische boek is een echte eyeopener over de cruciale rol van hedendaagse apostelen in gemeenten en wereldzending.

– **Astrid Feddes**

Destined to Reign

Van de vijf bedieningen die Christus aan zijn gemeente heeft gegeven en die in Efeze 4 worden opgesomd, is die van ‘apostelen’ de minst begrepen en meest controversiële. David Devenish maakt in *De kerk gaat eropuit* korte metten met de mythen, wantoestanden en overdreven claims die vaak met deze bediening geassocieerd worden en komt met onweerlegbare redenen waarom deze rol hersteld en opnieuw ingesteld moet worden. Dit briljante boek is voor iedereen die naar effectieve leiders, evangelische zending en gezonde kerken verlangt.

– ***Greg Haslam***

Senior pastor, Westminster Chapel, Londen

In de evangelische wereld bestaat heel veel verwarring over de apostolische bediening, variërend van mensen die denken dat die tijd voorbij is tot degenen die vol enthousiasme Jan en alleman tot apostel benoemen. Dit boek geeft een correct Bijbels begrip van deze bediening die in het huidige lichaam van Christus zo’n belangrijke rol speelt. Ik ben vooral blij met de aandacht voor het leggen van het juiste apostolische fundament voor nieuwe kerken, iets waar gemeentestichters vaak weinig van weten. Een uitstekend boek!

– ***Steve Thomas***

Leider Internationaal Apostolisch Team

Salt & Light Ministries

In mijn zoektocht naar goed onderwijs over de apostolische bediening kwam ik een aantal jaar geleden dit boek van David Devenish tegen. Wat was ik dankbaar voor zijn gezonde, heldere en vooral doorleefde boodschap! David beschrijft treffend hoe echte apostelen kerken planten, het fundament leggen en bewaken, vaderlijk verbonden blijven en de Grote Opdracht stimuleren. Bij de VPE hebben we als doel om 100

kerken te stichten in 10 jaar. Daarbij passen we de Bijbelse waarheden toe die David beschrijft. Ons gebed is: meer Jezus in meer mensen, meer leiders en meer kerken!

– ***Christian Tan***

Hoofd gemeentestichting VPE

Stichting Meer Jezus

De kerk van de eenentwintigste eeuw heeft een nieuwe reformatie nodig. De apostolische bediening speelt daarin een belangrijke rol. Dit geweldige boek geeft een helder inzicht in de functie van die apostolische bediening. David put uit zijn rijke ervaring als apostel en geeft een grondige Bijbelse onderbouwing. Een must voor elke gemeenteleider!

– ***Jan Pool***

Oprichter en leider Stichting Hrtlink

De kerk gaat eropuit heeft me geprikkeld om na te denken over een heel belangrijk thema voor de toekomst van de kerk van Nederland: gezond apostolisch leiderschap. De apostolische bediening geeft kracht, visie en richting aan de kerk. Nieuwe christenen worden aan het lichaam van Jezus toegevoegd. Discipelen maken nieuwe discipelen. Kerken planten nieuwe kerken. De apostolische bediening geeft het lichaam van Christus stootkracht. Dit boek heeft me nieuwe, Bijbelse inzichten opgeleverd over dit onderwerp.

– ***Theo Visser***

Leider Intercultural Church Plants Europe

De kerk gaat eropuit is een uniek boek van de hand van David Devenish. Uniek omdat het een correcte en duidelijke Bijbelse uiteenzetting is van het belang van apostolisch leiderschap. Uniek omdat Devenish de rol van de apostel binnen de vijfvoudige bediening in de juiste context plaatst. Geen ego's

en logo's, maar waarachtig apostolisch vaderschap met als kenmerken: opbouw van gemeenteleiders, liefde voor de lokale gemeente en een kloppend hart voor wereldzending. Dit boek verdient dan ook een warme aanbeveling!

– **Hans Tims**

Landelijk leider Friends for Ministries in Fellowship

Voorwoord van Terry Virgo

Dauids voortreffelijke boek draagt op een unieke en Bijbels onderbouwde manier bij aan ons begrip van de rol van de apostel in de nieuwtestamentische kerk. Het zet vraagtekens bij het veel gehuldigde standpunt dat apostelen alleen in de eerste eeuw optraden en dan vooral als schrijvers van het Nieuwe Testament. Van de oorspronkelijke twaalf hebben er maar drie aan het Nieuwe Testament bijgedragen. Bovendien heeft Lukas, die nooit als een apostel werd gezien, meer van het Nieuwe Testament geschreven dan wie van de anderen ook.

De gedachte dat apostelen vooral Bijbelschrijvers waren is overeind gebleven, maar aan het belangrijke werk van een apostel zoals dat in het Nieuwe Testament is beschreven, wordt vrijwel geheel voorbijgegaan. Paulus schreef aan de Korinthische kerk dat hij in die gemeente als een verstandig bouwmeester een fundament heeft gelegd. Als apostel had hij een taak in het formeren van plaatselijke kerken.

David is diep in de Bijbel gedoken en bij andere, gerespecteerde wetenschappers te rade gegaan. Maar daarbovenop heeft hij dit boek kleur en echtheid meegegeven door het te voorzien van veel persoonlijke en praktische voorbeelden: ervaringen uit zijn eigen leven als pionier en kerkplanter in diverse landen.

Ik hoop dat Dauids boek veel gelezen wordt en verandering brengt in het beeld dat apostelen niet relevant zouden zijn voor de hedendaagse kerk. De vroege apostelen, die door Jezus waren aangesteld om heen te gaan en alle volken te onderwijzen, gingen op pad en stichtten op een intuïtieve manier gemeenten. Deze werden op hun beurt weer centra van onderwijs en lanceerplatforms voor het doorgaande apostolische werk in nieuwe gebieden.

Lokale kerken die zich bewust waren van hun apostolische fundament en de vaderlijke steun die ze hadden ontvangen, bleven graag in verbinding met de apostelen die aan hun wieg hadden gestaan, om de voortgaande, wereldwijde missie te dragen.

Gemeentestichting werd duidelijk als fundamenteel onderdeel van wereldzending gezien en apostelen speelden daarin een rol van grote betekenis. Ze presenteerden een heldere leer die draaide om de komst van Christus, zijn leven, dood, opstanding en hemelvaart en de beloofde uitstorting van de Heilige Geest, die tot de vorming van een internationaal volk van God zou leiden. Ook interpreteerden de apostelen oudtestamentische beloften en toonden ze aan dat deze in dit nieuwe eindtijdvolk vervuld zouden worden.

We zijn God natuurlijk heel dankbaar voor alles wat de eerste-eeuwse apostelen hebben opgeschreven en ons via het Nieuwe Testament hebben geopenbaard. Het gezag daarvan is onmiskenbaar. Maar het essentiële werk van een apostel – het bekendmaken van Jezus in en door de vorming van plaatselijke gemeenten – is nooit opgehouden.

De Heer Jezus is naar de hemel gegaan en heeft de mensen gaven gegeven. Hij benoemde apostelen, profeten, evangelisten, herders en leraars. De kerk zal alleen haar volle wasdom bereiken, een functionerend lichaam worden en tot haar glorieuze bestemming komen, als ze *al* deze beloofde bedieningen omarmt en daarvan de vruchten plukt. Wanneer ze dit niet doet, zullen we nooit alles ontvangen wat God voor ons bedoeld heeft.

Ik bid dat we door Davids boek opnieuw bij de Bijbel worden bepaald en onze God, de Heer van de oogst, zullen blijven vragen om werkers uit te sturen naar het veld dat rijp is om te oogsten. Laten we Hem vragen om meer apostelen, profeten, evangelisten, herders en leraars, opdat de heiligen worden toegerust, de oogst wordt binnengehaald en Jezus de eer ontvangt.

– **Terry Virgo**

Oprichter Newfrontiers

Voorwoord van Hans Maat

bij de Nederlandse uitgave

Ik val maar meteen met de deur in huis. Als kerk hebben we de apostolische bediening nodig. Dat is in een notendop waar dit boek over gaat.

Wat is een apostel eigenlijk? Naar mijn idee was een apostel een soort rondreizende superevangelist. Iemand die aan de lopende band gemeenten stichtte en deze begeleidde om zelfstandig te functioneren. Ik dacht daarbij aan Paulus of aan de rondreizende prediker Bonifatius. Een apostel stimuleerde geestelijke groei en volwassenheid en spoorde aan tot evangelisatie en een missionaire houding.

Toen ik het boek van David Devenish las, bleek dat beeld zo gek nog niet. Maar in de Nederlandse kerk doen wij er weinig mee. De praktijk van dominee en kerkenraad, protestants of evangelisch, laat ons zien dat we tegen de grenzen aanlopen van ons kerkmodel. Ik zie al jaren met pijn conflictsituaties in gemeenten, het disfunctioneren van voorgangers of kerkenraden en het gebrek aan missie en vermenigvuldiging (waaronder gemeentestichting). Ik ben tot de conclusie gekomen dat dit komt doordat we geen cultuur hebben waarin visie en geestelijk gezag en een duidelijk herkenbare apostolaire roeping leidend zijn. Hoewel er goede initiatieven zijn, zou ik toch willen zeggen: kerk, keer terug naar het fundament dat de apostelen van de eerste eeuw hebben gelegd en herijk je praxis.

In de charismatische beweging is het helaas niet veel beter. Hoewel er goede voorbeelden zijn, heb je ook zelfbenoemde apostelen die in een charismatische bewondercultuur opereren. David Devenish werkt grondig uit wat een apostolische bediening wél is en hoe deze het beste kan functioneren. Mede vanuit

eigen ervaring toont hij ons hoe je de ‘gemeentestichtende taak’ van een apostolische bediening moet zien. Hij schrijft hierover: ‘Het Bijbels leiderschapsmodel is gebaseerd op duidelijk gezag vanuit een door God gegeven zalving in combinatie met een vrijwillig erkend, op relaties gebaseerd, dienend leiderschap. Het is niet democratisch, maar ook niet overheersend.’

Niemand zal ontkennen dat de eerste apostelen uniek waren in hun bijzondere roeping. Dat doet David ook niet. Maar wees eerlijk: vinden wij in het Nieuwe Testament nog iets van ons kerkmodel terug of hebben wij in de loop van de kerkgeschiedenis een aantal foute afslagen genomen? Ik wil graag terug naar de bron en terug naar de wijze waarop de eerste apostelen de bedieningen hebben bedoeld en ingezet. Ik wil de apostolaire inzet niet langer veronachtzamen of enkel vasthouden in een formele institutionele vorm. Dat is met name belangrijk wanneer het gaat over het stichten van nieuwe gemeenten en zending. Apostelen zijn wellicht het geheim waardoor er vermenigvuldiging en groei kan plaatsvinden. Waar zien we vandaag nog dertig, zestig, honderdvoudige vrucht en verspreidt het evangelie zich over een hele regio?

Ik verlang ernaar de kerk te reformeren. De apostelen van vandaag zijn ons gegeven als een gave van God. Er is moed voor nodig om de eigen praktijk en status quo ter discussie te stellen. Er is een nieuwe beweging nodig binnen de kerk en misschien zijn apostolische teams wel het antwoord.

David Devenish deelt zijn principes voor het stichten en leiden van gemeenten. Daarbij citeert hij vele inspirerende theologen en maakt hij grondig studie van dit thema. David is bovendien een Engelsman die in de Europese context wortelt, wat hem relevant maakt voor de Nederlandse situatie!

– **Hans Maat**

*Directeur Evangelisch Werkverband
binnen de Protestantse Kerk*

Waarom is dit boek nodig?

Enkele jaren geleden was ik de gastspreker op een conferentie in een Scandinavische stad. Het onderwerp was: hoe kunnen we uitreiken naar de vele etnische groeperingen in onze stad en hoe kunnen we deze immigranten vervolgens invoegen in het gemeentelven? Ik zou spreken over zaken als zending, contextualisering en aanpassing aan andere culturen en wereldbeschouwingen. Op de middag voor de conferentie was me gevraagd een toespraak te geven voor de plaatselijke voorgangers die de conferentie hadden georganiseerd, zodat ze me konden leren kennen en vragen konden stellen over wat ik zou gaan zeggen.

Tijdens mijn inleidende opmerkingen noemde ik waarschijnlijk terloops de termen ‘apostolische bediening’ of ‘apostolisch toezicht op gemeenten’, want na afloop vroeg iemand meteen wat ik met het woord ‘apostolisch’ bedoelde. In mijn antwoord beschreef ik de verantwoordelijkheden van de apostolische bediening: nieuwe gemeenten stichten en voortgaande, vaderlijke zorg bieden aan die kerken en hun leiders. De vraagsteller was tevreden met dit antwoord, maar adviseerde me om het woord ‘apostolisch’ in de conferentie – of waar dan ook in dat land – niet te gebruiken. Het kon verkeerd opgevat worden en worden geassocieerd met overmatig gezag en de overname van plaatselijke kerken. Ik heb geen idee of zijn inschatting correct was, en vóór het voltooiën van dit boek ben ik niet meer in dat land geweest om het zelf te ontdekken. Maar het heeft me wel opnieuw doen beseffen hoe belangrijk het is om onderwijs te geven

over de rol van de apostel in deze tijd. Zo kunnen we het karakter van de apostolische bediening aan de kerken verduidelijken en zorgen dat er geen misverstanden over bestaan: noch bij mensen die dit gezag uitoefenen, noch bij mensen die aan de ontvangende kant staan, noch bij de mensen die het van een afstand bekijken.

Toen ik voor het eerst het zuiden van Rusland bezocht, een gebied waar ik nog vaak zou terugkomen, sprak ik op een conferentie opnieuw over christelijk leiderschap, en dan vooral over de bedieningen die in Efeze 4:11 worden genoemd. Een van de aanwezige kerkleiders, die verantwoording droeg voor een aantal gemeenten die daar vertegenwoordigd waren, reageerde heel positief. Hij vertelde dat ik had verduidelijkt wat zij al jaren probeerden te doen. Ik had er een Bijbelse onderbouwing voor gegeven en met voorbeelden laten zien hoe ze konden doen wat ze al op hun hart hadden. Mijn relatie met die groep gemeenten is sindsdien heel hecht geworden en ik weet zeker dat dit ook in andere landen gebeurt: dat God mensen roept om gemeenten te stichten en te helpen leiden. Mensen die zich geroepen voelen om vaders voor leiders te zijn, maar een kader zoeken waarbinnen dit op een relationele en niet zozeer organisatorische manier gedaan kan worden. Een van de redenen waarom ik mijn gedachten over dit onderwerp in boekvorm heb gegoten, is dat ik mensen als deze Russische kerkleider wil helpen.

Mijn vrouw Scilla en ik dienen niet alleen veel andere gemeenten in allerlei landen, maar zijn ook volledig onderdeel van onze plaatselijke gemeente in Bedford, Engeland. De leden van onze kerk steunen ons van harte in ons werk als gemeentestichters en bij de vaderlijke en moederlijke zorg die we andere leiders in de wereld bieden. Vaak komen die leiders bij ons op bezoek. Ze bezoeken onze diensten en

worden gastvrij ontvangen. En altijd vertellen ze me dat ze zich deel voelen van ons geestelijke gezin en weten dat we hen steunen, voor hen bidden en van hen houden. Van tijd tot tijd sturen we teams naar hen toe om hen te ondersteunen, soms voor een korte periode, soms voor langere tijd. Onze plaatselijke gemeente zorgt voor Scilla en mij en voelt zich nauw bij onze bediening betrokken.

Het heeft iets heel dynamisch om betrokken te zijn bij een internationale familie van gemeenten met apostolische leiders die voor velen in de familie als vaders fungeren. Onder dat soort leiderschap voelt de hele familie zich betrokken bij wereldzending, want het stelt elke plaatselijke gemeente – ja, elke individuele gelovige – in staat het grote plaatje van Gods plan met de wereld te zien en er deel van uit te maken. Dat is precies wat ik met dit boek wil doen: plaatselijke gemeenten en individuele gelovigen zicht geven op het grote geheel en het aandeel dat ze erin kunnen hebben.

Wat me motiveert

Het mag duidelijk zijn dat mijn eerste passie als volgeling van Jezus is: God liefhebben met mijn hele hart en proberen zo te leven dat Hij er blij mee is. Maar omdat ik leiderschap-staken vervul, wordt me soms gevraagd wat mijn passies in de christelijke bediening zijn. Ik vat ze vaak als volgt samen:

- Een passie voor de waarheid: graag leer ik van de Bijbel en onderwijs ik eruit, zowel wat de leer als de praktijk betreft.
- Een passie voor de kerk, het volk van God.
- Een passie voor wereldzending, de verkondiging van het evangelie en het stichten van gemeenten onder de onbereikte bevolkingsgroepen van deze wereld.

- Een passie voor de volgende generatie christelijke leiders: dat ze in Gods grote plan tot hun bestemming komen.

Het zijn deze punten die me hebben aangespoord dit boek te schrijven.

Een passie voor de waarheid brengt me tot de overtuiging dat het in het belang van de kerk en wereldzending is om deze bediening te herstellen. Ik ga er dan van uit dat de Bijbel ons inderdaad leert dat apostelen, samen met de andere dienende gaven van Efeze 4, een voortgaand geschenk aan de kerk zijn. Of we dit uit de Bijbel kunnen halen, bekijken we in het volgende hoofdstuk. En als het zo is, moeten we ontdekken hoe we dit in de eenentwintigste eeuw tot eer van God kunnen uitwerken.

Ook een passie voor Gods kerk is een solide basis voor wat ik wil zeggen. Ik houd van de kerk. Ik weet nog dat ik dat zei aan het begin van een gemeenteweekend in een moslimland. Een zendingsbroeder sprak me na die sessie aan en zei dat hij van de Heer hield, van zijn vrouw en gezin hield, van wereldzending hield en zelfs van de bediening waartoe hij zich geroepen voelde. Maar hij had nog nooit iemand op zo'n praktische, nuchtere manier horen zeggen dat hij van de kerk hield. Hij zag de kerk als een bron van allerlei problemen die de voortgang van de hem zo dierbare bediening en zending juist belemmerden. Ik begreep wat hij bedoelde, maar omdat ik van de kerk houd, zie ik uit naar haar geestelijke herstel volgens het patroon van het Nieuwe Testament. Ik geloof dat dit herstel niet alleen bestaat in de nieuwe wijn van Geestvervulde levens, maar ook in de noodzaak van nieuwe wijnzakken om die wijn te bevatten: de wijnzakken van leiderschapsuitoefening, leiderschapsbediening en leiderschapsstijl volgens het Nieuwe Testament. Ik geloof dat die dynamiek voor een belangrijk deel bestaat uit de bediening van apostelen.

Een passie voor zending is iets wat volgens mij heel dicht bij het hart van de nieuwtestamentische apostolische bediening ligt. Paulus zegt in de inleiding van zijn brief aan de Romeinen: 'Door Hem hebben wij genade en het apostelschap ontvangen tot geloofsgehoorzaamheid onder alle heidenen.'¹ Als de gave van de apostolische bediening een van de sleutels is die God ons heeft gegeven om zijn Grote Opdracht te vervullen, laten we dan bidden dat de Heer van de oogst veel apostelen vrijzet.

Een passie om de volgende generatie te zien slagen, is mijn drijfveer om geestelijke vaders te helpen die generatie te beïnvloeden en tot grote dingen voor God te bewegen. Hoewel veel christenen dit misschien nog niet zien, bestaan er in de hele wereld allerlei nieuwe, kerkelijke netwerken die veel meer door relaties dan door formele organisatiestructuren bij elkaar gehouden worden. En veel van die verbanden zien het herstel van de apostolische bediening als wezenlijk voor hun ontwikkeling. Peter Wagner heeft deze ontwikkelingen in zijn boek *Churchquake* uitgewerkt. In het begin van dat boek beschrijft hij het fenomeen dat hij 'nieuwe apostolische reformatie' noemt. Hij zegt:

Vooraf in de jaren 1990, maar met een oorsprong die bijna een eeuw teruggaat, ontstonden er nieuwe vormen en werkprocedures op gebieden als plaatselijk kerkbestuur, interkerkelijke relaties, fondsenwerving, evangelisatie, zending, gebed, leiderschapsselectie en -opleiding, de rol van bovennatuurlijke kracht, aanbidding en andere belangrijke aspecten van gemeentelven. Een aantal van deze veranderingen zien we binnen de muren van denominaties, maar voor het grootste deel nemen ze de vorm aan van losjes gestructureerde apostolische netwerken. In vrijwel alle regio's in de wereld vormen deze nieuwe apostolische gemeenten het snelst groeiende segment van het christendom.²

Dit moet ook worden gezien tegen de achtergrond van het veranderende gezicht van het christendom, dat eerst vooral

een West-Europese en Noord-Amerikaanse aangelegenheid was, maar steeds meer een ‘zuidelijk’ verschijnsel wordt in de ontwikkelingslanden van Afrika, Zuid-Amerika en Zuidoost-Azië. Dit fenomeen wordt beschreven in Philip Jenkins’ boek *The Next Christendom*.³

Een vijftal kanttekeningen

Wat mij betreft zijn dit welkome ontwikkelingen, maar ik wil graag een vijftal kanttekeningen plaatsen bij het gebruik van de term ‘apostel’.

1. De term werd ‘apostel’ in het verleden zelden gebruikt om christelijke leiders te beschrijven, tenzij ze al dood waren en als zendeling een nieuwe regio voor het evangelie hadden geopend! Tegenwoordig wordt de term echter vrijelijk gebruikt als titel voor een gemeenteleider. In sommige nieuwere pinkster- en charismatische kringen in bepaalde delen van de wereld is men zeer gesteld op titels en posities, vaak met alle bijbehorend uiterlijk vertoon. En omdat de term ‘apostel’ opnieuw de dagelijkse kerktaal is binnengeslopen en misschien wat moderner of Bijbels klinkt dan ‘aartsbisschop’, wordt hij als titel voor de naam van een hogere leider gebruikt, zoals in ‘apostel zussen-zo’. Zorgwekkender is dat bepaalde oneerbare machtsstructuren in de kerk proberen zichzelf te verheffen en dit onderbouwen met een ‘Bijbelse’ terminologie en misbruik van de waarachtige, apostolische zalving die God herstelt in zijn kerk.

In dit verband is het belangrijk om te bekijken wat de Bijbel over de rol van een apostel zegt en te ontdekken welke apostolische functies voor onze tijd bedoeld zijn. We vinden beslist nergens in het

Nieuwe Testament terug dat een apostel bovenaan een bepaalde hiërarchie zou staan. Paulus zegt zelfs: 'Want ik denk dat God ons, de laatste apostelen, heeft tentoongesteld als mensen die ter dood veroordeeld zijn.'⁴

2. Het gebruik van de term 'apostel' breder getrokken, nu de hedendaagse bediening van de apostel – vooral in charismatische kringen – meer geaccepteerd is. Zo schrijft Peter Wagner over 'verticale' en 'horizontale' apostelen,⁵ 'apostelen op de werkplek'⁶ en 'apostelen voor sociale verandering'⁷ in sociale structuren in de wereld. Een probleem met deze benadering is dat de term 'apostel' zo breed wordt uitgelegd dat je er elke effectieve en succesvolle handelingsgave van een christelijke leider onder kunt scharen. Je loopt het risico het woord van zijn ware betekenis te beroven, de bedoeling van de gave te ondermijnen en daarmee haar effectiviteit in het stichten van kerken te beperken. Het is dus belangrijk om boven water te krijgen wat de roeping van een apostel behelst en hoe je iemand met die bediening herkent.
3. Een aantal recente boeken zien het herstel van apostelen voor de gemeente als een aanwijzing voor de manier waarop God zijn eindtijdplannen gaat verwezenlijken. Er wordt gesteld dat er een geleidelijke toename van herstel plaatsvindt: in de jaren 1950 werd de evangelist aan de gemeente terugggegeven door de vele genezings- en evangelisatiebedieningen en het vrijzetten van begaafde evangelieverkondigers als Billy Graham. In de jaren 1960 kwamen de profeten tot herstel, met een grotere nadruk op profetenscholen, erkenning van profetische bedieningen, enzovoort. En in de jaren 1990 en de eerste decennia van het nieuwe

millennium worden de apostelen hersteld als onderdeel van Gods eindtijdplan.⁸

In de kerkgeschiedenis heeft zonder twijfel een voortschrijdend herstel van de waarheid plaatsgevonden. Dit zie je bijvoorbeeld in de leer van rechtvaardiging uit geloof en die van het priesterschap van alle gelovigen tijdens de Reformatie en het herstel van geestelijke gaven in de pinksteropwekking van 1905. Toch wil ik deze 'leer van de laatste dingen' niet zonder meer betrekken op de gave van de apostel. Ik zie het eerder zo, dat er gewoon behoefte is aan herstel van nieuwtestamentische patronen van gemeentelven, waarvan het werk van de apostel een onderdeel zou moeten zijn. Ik laat het liever aan de geschiedenis over om dergelijke eindtijdtheorieën te beoordelen en richt me simpelweg op Gods plan om op een dag alles weer in Christus bijeen te brengen. Dat is het plan waarvoor we ons willen inzetten: het uitleven van Gods Koninkrijk in ons persoonlijke leven, onze gemeenten en onze missie in deze wereld.

4. Deze kanttkening betreft het gebruik van de term 'apostel' niet in pinkster- en charismatische kringen, maar onder protestanten die bij wereldzending zijn betrokken. De term wordt in deze context veel besproken en terecht wordt erop gewezen dat de termen 'zendeling' (missionaris) en 'apostel' dezelfde oorsprong hebben. Het zijn afgeleiden van het Latijnse en het Griekse woord voor 'uitsturen'. De redenatie is dat gemeentes-tichtende zendingen, wat hun geestelijke gaven betreft, in feite 'apostelen met een kleine a' zijn, zoals mijn vrienden die het zo zien zouden zeggen. (Ik heb trouwens geen idee waarom je apostel met een hoofdletter A zou moeten schijven!) Met de

kleine 'a' willen ze benadrukken dat de canon van de Bijbel voltooid is en dat elk gebruik van de term 'apostel' in deze tijd niet betekent dat we het gezag hebben om iets aan de vastgestelde canon toe te voegen. Daar ben ik het trouwens volledig mee eens, en dat geldt waarschijnlijk voor de overgrote meerderheid van de mensen die in het rolherstel van de hedendaagse apostel geloven.

Maar je kunt het woord 'apostel' moeilijk gelijkstellen aan het woord 'zendeling'. De term 'zendeling' kan zelfs onvermijdbaar onnauwkeurig zijn, want hij wordt gebruikt voor een heel scala aan geestelijke gaven van mensen die intercultureel werk hebben verricht. Sommigen waren pionier-evangelisten, anderen stichtten gemeenten, weer anderen hielpen misschien een buitenlandse kerk bij hun sociale hulpverlening. Dit zijn allemaal waardevolle, maar heel verschillende bedieningen en ze komen niet overeen met de specifieke roeping die met de nieuwtestamentische term 'apostel' wordt aangeduid. Zelfs in de tijd van het Nieuwe Testament werd niet iedereen die zich met gemeentestichting bezighield een apostel genoemd. Zoals we in een volgend hoofdstuk zullen zien, hebben degenen die na de dood van Stefanus vervolgd werden, in het hele oostelijke Middellandse Zeegebied rondgereisd, het evangelie verkondigd en gemeenten gesticht. Maar toen er in Antiochië een bepaalde gemeente was gevestigd, stuurden de apostelen hun vertegenwoordigers erheen om ervoor te zorgen dat er in die kerk een goed fundament van de waarheid werd gelegd. Hoewel er zich onder de gemeentestichters misschien best apostelen bevonden, is er een duidelijk onderscheid tussen de apostelen die het fundament van de waarheid

hadden gelegd en de gemeentestichters die het evangelie hadden gebracht en hun bekeerlingen in gemeenten hadden verzameld.

Dus dat is nog een reden om dit boek te schrijven: ik wil de hele werkwijze van de bediening of 'het ambt' van de 'apostel' in het Nieuwe Testament bekijken om te bepalen wat we in onze tijd kunnen gebruiken om die gave in de kerk te herstellen.

5. Het is belangrijk is om in te zien dat we de afgelopen tijd niet altijd verstandig zijn omgegaan met de erkenning van de apostolische bediening. Een van de eerste groeperingen die de term 'apostel' weer gingen gebruiken, was de Nieuw-Apostolische Kerk, een door Edward Irving beïnvloede beweging uit het begin van de negentiende eeuw. Een van de verhalen luidt: 'Uiteindelijk werden er op 14 juli 1835 in Londen twaalf mannen tot apostel verklaard en plechtig in die bediening aangesteld. Het doel van deze profeten en apostelen was het verenigen van de verdeelde kerk naar het voorbeeld dat Paulus in het Nieuwe Testament had gegeven.'⁹ Deze poging om het nieuwtestamentische apostolaat met twaalf mannen te herstellen, bleef zonder vrucht en zorgde uiteindelijk voor verdeeldheid.

Meer recentelijk, in de jaren 1970, werd 'apostolische bediening' geassocieerd met de zogeheten Shepherding Movement. Ondanks veel uitstekend onderwijs verzandde deze beweging helaas in een weinig bevorderlijke, hiërarchische leiderschapsstructuur die vaak tot misbruik van geestelijk gezag leidde en niet altijd zendingsgericht was. Toen ik voor het eerst iets over het herstel van de apostolische bediening hoorde, was 'apostolische dekking' een van de veelgebruikte termen.

Het was een ongelukkige term en zelfs in die tijd erkenden sommigen die over het onderwerp apostelen lesgaven dat hij ongepast was. In het beste geval sloeg het op de relationele verantwoording die men schuldig was aan een externe bediening die het vertrouwen had van een bepaald oudstenteam. Maar in het slechtste geval kon het leiden tot hiërarchische toestanden en zelfs machtsmisbruik. Ik herinner me een voorval waarbij ik les gaf in Rusland en terloops de term ‘apostolische dekking’ liet vallen. Nadat mijn tolk het vertaald had, werd er in de hele samenkomst wrang gelachen. Ik vroeg me af wat ik gezegd had en ontdekte dat de tolk, enigszins ondeugend, het woord ‘dekking’ had vertaald met het Russische woord voor ‘dak’, wat weer een term was voor de bescherming die een maffialeider biedt aan bedrijven in zijn gebied. Ik zorgde wel dat ik die term nooit meer gebruikte!

In tegenstelling tot de genoemde voorbeelden, hoeft door God verleend apostolisch gezag en toezicht helemaal niet hiërarchisch, op macht belust of maffia-achtig te zijn! In dit boek wil ik het onderwerp apostelen vanuit mijn perspectief bekijken, als iemand met jaren ervaring in een apostolisch netwerk, waar gezag uit vriendschap en relatie voortvloeit en geen bedreiging vormt in termen van hiërarchie of overheersing.

Niet veel vaders

Ik prijs God voor iedereen die Hij vrijzet om als leiders in zijn gemeente te dienen. Maar het is een verdrietig aspect van het gemeentelven dat veel voorgangers eenzaam zijn. Al zullen sommigen gesteld zijn op hun onafhankelijkheid, velen verlangen naar relaties waarin ze rekenschap kunnen

afleggen. Ze hunkeren vooral naar een vaderlijke relatiestijl, waarin ze zowel herderlijke zorg ontvangen als begeleid worden in de ontwikkeling van hun geestelijke gaven en praktische vaardigheden voor hun bediening. Om die rekenschap gaat het – niet binnen een formele structuur, maar binnen de context van een liefdevolle vriendschap.

Mijn laatste reizen waren vooral naar Oost-Europa. Eén opmerking die ik daar vaak te horen kreeg, was dat er zo weinig ‘vaders’ in de bediening zijn. Zoals we in een volgend hoofdstuk zullen zien, was het vervullen van een vaderlijke rol, of die van een oudere broer, een van de manieren waarop een apostel in het Nieuwe Testament diende. Hij gaf wijze raad binnen de relatie. De apostelen voelden zich in gebed en zorg verantwoordelijk voor de gemeenten die ze gesticht hadden. Het is vooral deze vaderlijke rol die ik graag hersteld zou zien in de bediening van de apostel.

De volgende generatie

Eind jaren zeventig en begin jaren tachtig van de vorige eeuw werd er in het Verenigd Koninkrijk, waar ik woon, een aantal apostolische netwerken van gemeenten geformeerd. De charismatische beweging had een enorme uitwerking op veel kerkgenootschappen in het land. Er waren Geestvervulde gelovigen die het prima vonden om een kerk te bezoeken waar de gaven van de Heilige Geest op zondag niet de ruimte kregen, zolang ze door de week maar naar een gebedsgroep of huiskring konden waar ze de frisheid van de uitstorting van de Heilige Geest en zijn genadegaven konden beleven. Voor anderen was persoonlijke vernieuwing niet genoeg en zij vonden het nodig dat kerken en gemeenten op een heel ander fundament werden gebouwd om het leven van de Geest te ervaren. Veel van deze kerken wilden niet onafhankelijk worden, maar werden onderling afhankelijk. Dit betekent

dat de plaatselijke gemeenten nog steeds autonoom waren en door een oudstenteam van die gemeente werden bestuurd, maar dat ze ook deel konden uitmaken van een netwerk van gemeenten om onderlinge relaties en toezicht te onderhouden.

Maar in Groot-Brittannië en enkele andere delen van de wereld worden de oorspronkelijke oprichters van die netwerken en kerkfamilies al wat ouder en wordt regelmatig besproken hoe een en ander aan de volgende generatie kan worden overgedragen. Het laatste wat deze ‘founding fathers’ willen, is dat hun levende, relationele leiderschapsstructuren door een volgende generatie in een star en hiërarchisch geleid instituut worden veranderd. Elke oude wijnzak was ooit een nieuwe! Daarom is dit boek tevens bedoeld om aankomende apostelen van de volgende generatie toe te rusten, hen aan te moedigen hun gave te ontwikkelen en de vorige generatie voorbij te streven in gemeentestichting, het bereiken van onbereikte bevolkingsgroepen en het veranderen van de cultuur in steden en landen. Maar bij dit alles moeten ze oog houden voor de Bijbelse nadruk op familierelaties, en vooral de blijvende behoefte aan vaders. Het Nieuwe Testament was zowel relationeel als missionair en die balans moeten we handhaven. Ons verlangen naar doeltreffende en vruchtbare zending mag niet ten koste gaan van relaties, maar ons verlangen naar vriendschap en relatie mag ook de prioriteit van zending niet naar de achtergrond drukken.

Dit is natuurlijk allemaal irrelevant als er geen Bijbels mandaat is voor een door de kerkgeschiedenis voortgaande apostolische bediening. Dit is het onderwerp van het volgende hoofdstuk, waarin ik diverse theologische visies op dit thema bekijk. Sommige boeken worden aangeprezen met de woorden ‘Je zult dit boek geweldig vinden als je hoofdstuk zus-en-zo overslaat’, waarbij de wat meer technische argumenten worden overgelaten aan degenen die ‘dat soort dingen interessant

vinden'. Ik hoop niet dat dit zo'n boek is. Mocht je al overtuigd zijn van de rol voor apostelen in deze tijd, dan zou je hoofdstuk 1 kunnen overslaan – hoewel ik het aanbeveel!

Over de auteur

David Devenish is al jarenlang betrokken bij Newfrontiers, een relationeel apostolisch netwerk van meer dan duizend kerken en actief in ruim tachtig landen. Momenteel staat hij aan het hoofd van het Newfrontiers Together-team, dat een coördinerende rol vervult voor de leiders die bij dit gemeentestichtende netwerk aangesloten zijn.

In de jaren zeventig stichtte hij zijn eerste gemeente in een achterstandswijk in Bedford, Engeland. Uiteindelijk kwam vanuit deze kerk een netwerk van gemeenten in de Midlands voort.

De afgelopen jaren was David voornamelijk werkzaam in de Russischsprekende wereld, waar hij een gemeentestichtende beweging startte waaruit meer dan 150 gemeenten voortkwamen. Ook overzag hij gemeentestichting in het deel van de wereld dat bekendstaat als het 10/40-venster. Daarnaast gaf hij leiding aan Catalyst, een netwerk van gemeenten dat deel uitmaakt van Newfrontiers. Het team van Catalyst is actief in ongeveer vijftig landen.

Door zijn werk in deze internationale bediening heeft David veel ervaring in hoe mensen uitgezonden kunnen worden in verschillende culturen en contexten. Hij geeft op dit gebied onderwijs en training over een breed scala aan onderwerpen. Ook ondersteunt hij wereldwijd de ontwikkeling van startende apostolische bedieningen. Als vertegenwoordiger van Newfrontiers onderhoudt hij goede relaties met andere apostolische netwerken en bewegingen.

Voordat hij de christelijke bediening inging, werkte David voor de Britse overheid, waar hij zich bezighield met internationale handelsovereenkomsten. Een van de hoogtepunten in deze functie was zijn betrokkenheid bij de eerste werkgroep

van de Verenigde Naties voor de schuldenproblematiek van ontwikkelingslanden. Daarna was hij werkzaam in het internationale bankwezen, waar hij zich bezighield met de financiering van projecten in Afrika en Oost-Europa. Dit alles heeft ervoor gezorgd dat hij een groot hart heeft voor de naties.

David woont in het Engelse Bedford en is oudste in Woodside Church. Hij volgt het nieuws op de voet, kijkt graag cricket en is fan van Birmingham FC. Hij is getrouwd met Scilla en samen hebben ze vier kinderen en zes kleinkinderen.

daviddevenish.com

facebook.com/devenishdavid

twitter.com/devenishdavid

HANDBOEK VOOR EEN KERK DIE GROEIT

Verlang je naar een gezonde, groeiende kerk? Een kerk die overstroomt van geloof en krachtige christenen voortbrengt? Een kerk die eropuit gaat om de Grote Opdracht te vervullen, net als in de tijd van het Nieuwe Testament? Als apostelen hierin een sleutelrol vervulden, kunnen wij dan ook die impact hebben?

David Devenish laat zien dat dezelfde dynamiek ontstaat als we apostolisch leiderschap opnieuw de ruimte geven. *De kerk gaat eropuit* is een goed onderbouwde gids voor iedereen die verlangt naar krachtige, groeiende gemeenten die zelf weer nieuwe gemeenten stichten. Het behandelt kernvragen als: Hoe leg je het juiste, Bijbelse fundament onder een nieuwe gemeente? Hoe ga je te werk in een heel andere cultuur? En hoe laat je nieuwe gemeenten zelfstandig verdergaan?

Een praktisch handboek voor iedereen met een hart voor kerkgroei.

DAVID DEVENISH maakt deel uit van het internationale leiderschap van Newfrontiers, een gemeentestichtend netwerk dat in meer dan tachtig landen actief is. Hij onderhoudt relaties met allerlei kerkgemeenschappen in Rusland en Oekraïne, en stimuleert het stichten van gemeenten in onbereikte gebieden. Hij heeft verschillende boeken op zijn naam staan. David en zijn vrouw Scilla wonen in Bedford in het Verenigd Koninkrijk. Ze hebben vier kinderen en zes kleinkinderen.

